

ประสิทธิผลของวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

EFFECTIVENESS OF COVID-19 VACCINE SANAMCHAIKHET DISTRICT CHACHOENGSAO PROVINCE

สันติ สัมฤทธิ์มนพร
Santi Samritmanophon

Received : 30 June 2023, Received in revised form : 22 September 2023, Accepted : 27 September 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยรูปแบบผสมผสานนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการติดเชื้อโควิด-19 ประสิทธิภาพของวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการเฝ้าระวังป้องกันโรคโควิด-19 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ที่โรงพยาบาลสนามชัยเขต ระหว่างเดือนเมษายน ถึงกันยายน พ.ศ. 2565 จำนวน 392 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ บุคลากรสาธารณสุขโรงพยาบาลสนามชัยเขต จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลผู้รับบริการฉีดวัคซีน และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการทดสอบไค-สแควร์ สถิติการถดถอยพหุแบบโลจิสติก และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการติดเชื้อโรคโควิด-19 ได้แก่ จำนวนวัคซีนที่ได้รับ มีความสัมพันธ์ต่อการติดเชื้อโรคโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อวิเคราะห์ประสิทธิผลของจำนวนวัคซีนที่ได้รับ พบว่า การได้รับวัคซีน 2 เข็ม มีประสิทธิผลในการป้องกันโรคโควิด-19 เพิ่มขึ้น 1.31 เท่า (95%CI = 1.108 - 1.631) และการได้รับวัคซีน 3 เข็มมีประสิทธิผลในการป้องกันโรคโควิด-19 เพิ่มขึ้น 1.20 เท่า (95%CI = 1.945 - 2.231) เมื่อเปรียบเทียบกับการได้รับวัคซีน 1 เข็ม ข้อเสนอเชิงนโยบายการเฝ้าระวังป้องกันและดูแลรักษาผู้ป่วยโรคโควิด-19 ได้แก่ 1) เพิ่มความครอบคลุมวัคซีนโควิด-19 ในทุกกลุ่มอายุ 2) พัฒนาระบบการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 โดยมุ่งเน้นการเข้าถึงบริการสะดวก ลดการเดินทางและประหยัดค่าใช้จ่าย และ 3) บูรณาการความร่วมมือจากภาคเอกชนและภาคประชาสังคม เพื่อประชาสัมพันธ์การป้องกันโรคโควิด-19 ผลจากการศึกษาค้นคว้าสามารถนำไปกำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารจัดการเฝ้าระวัง ป้องกัน และดูแลรักษาโรคโควิด-19 ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, วัคซีน, โรคโควิด-19, การป้องกันโรค, ผู้ป่วยยืนยันโรคโควิด-19

โรงพยาบาลสนามชัยเขต สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดฉะเชิงเทรา, ฉะเชิงเทรา 24160

Sanamchaikheth Hospital, Chachoengsao Provincial Public Health Office, Chachoengsao 24160

Corresponding author E-mail: jaramorn@gmail.com

ABSTRACT

This Mix method research has the objective of studying the factors related to COVID-19 infection, effectiveness of the COVID-19 vaccine and prepare policy proposals for surveillance and prevention of COVID-19 disease. The sample group consists of people who received the COVID-19 vaccine. at Sanamchaikhet Hospital Between April and September 2022, there were 392 people, and the key informants were 10 public health personnel at Sanamchaikhet Hospital, tools used to collect data include vaccination service recipient information records, and group discussion recordings. The data were analyzed using Chi-square test statistics, Multiple logistic regression statistics and analyzed qualitative data by analyzing content analysis.

The results of the study found that factors related to COVID-19 infection include: the number of vaccines received is related to COVID-19 infection. Statistically significant at the .05 level. When analyzing the effectiveness of the number of vaccines received, it was found that receiving 2 vaccine doses was effective in preventing COVID-19 by 1.31 times (95% CI = 1.108–1.631) and receiving 3 vaccine doses was effective in protecting against COVID-19 by 1.20 times (95% CI = 1.945–2.231) compared to receiving 1 dose of vaccine. Policy proposals for surveillance, prevention, and care for COVID-19 patients include: 1) increasing COVID-19 vaccine coverage in all age groups. 2) Develop a COVID-19 vaccine management system. Focusing on convenient access to services Reduce travel and save costs, and 3) integrate cooperation from the private sector and civil society to promote COVID-19 disease prevention. Results from this study can be used to formulate policies and plan management of surveillance, prevention, and treatment for COVID-19 to continue to have maximum efficiency.

Keywords: Effectiveness, vaccine, COVID-19, Disease prevention, Confirmed COVID-19 patient

บทนำ

สถานการณ์ผู้ติดเชื้อโรคโควิด-19 ณ วันที่ 30 กันยายน 2565 องค์การอนามัยโลกพบ ผู้ติดเชื้อโควิด-19 สะสมทั่วโลก 622 ล้านคน ผู้เสียชีวิตสะสม 6.5 ล้านคน (ร้อยละ 1.05) ในขณะที่ผู้รักษาหายมีจำนวน 602 ล้านคน (ร้อยละ 96.76) สำหรับสถานการณ์การระบาดของประเทศไทย ณ ช่วงเวลาดังกล่าวพบผู้ป่วยยืนยันสะสมอยู่ลำดับที่ 29 จำนวน 4.681 ล้านคน ผู้เสียชีวิตสะสมอยู่ลำดับ 32 ของโลก (32,764 คน) (กรมควบคุมโรค, 2565) ซึ่งในการป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 จัดให้มีการฉีดวัคซีนดังกล่าวอย่าง

เร่งด่วนเพื่อหยุดการระบาดของโรคให้เร็วที่สุด ประเทศไทยได้มีการเตรียมความพร้อมในการจัดหาวัคซีนดังกล่าวสำหรับประชาชน โดยเริ่มฉีดวัคซีนโควิด-19 ตั้งแต่วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2564 เป็นต้นมา อย่างไรก็ตามเนื่องจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อสายพันธุ์เดลตา ในปัจจุบันที่ประชุมคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติได้กำหนดให้สามารถฉีดวัคซีนโควิด-19 เข็มที่ 1 ด้วยวัคซีน CoronaVac ของบริษัท Sinovac Biotech จำกัด และเข็มที่ 2 ด้วยวัคซีน AstraZeneca ของบริษัท AstraZeneca จำกัด โดยมีระยะห่าง

ระหว่างเข็ม 3 - 4 สัปดาห์ หากเกินกว่าระยะห่างที่กำหนด ให้ฉีดวัคซีนโดยเร็วเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันเชื้อกลายพันธุ์สายพันธุ์เดลตา โดยจะสร้างภูมิคุ้มกันต่อเชื้อไวรัสให้อยู่ในระดับที่สูงใกล้เคียงกับผู้ที่ได้รับวัคซีน AstraZeneca 2 เข็ม แต่ใช้ระยะเวลาสั้นกว่า เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคโควิด-19 ที่มีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์ของโรคในระยที่มีวัคซีนจำนวนจำกัด โดยรูปแบบการฉีดวัคซีนในภาวะปัจจุบันที่มีการระบาดของเชื้อสายพันธุ์เดลตาเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วจึงมี 4 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1: AstraZeneca 1 และ AstraZeneca 2 ห่างกัน 10 - 12 สัปดาห์ รูปแบบที่ 2: Sinovac 1 และ AstraZeneca 2 หรือ Pfizer 2 ห่างกัน 3 - 4 สัปดาห์ รูปแบบที่ 3 : Pfizer 1 และ Pfizer 2 ห่างกัน 3 สัปดาห์ และรูปแบบที่ 4 Moderna 1 และ Moderna 2 ห่างกัน 4 สัปดาห์ (กรมควบคุมโรค, 2565)

จังหวัดฉะเชิงเทราพบผู้ป่วยโรคโควิด-19 รายแรกในเดือนมีนาคม 2563 โดยสถานการณ์โควิด-19 ตั้งแต่ 1 มิถุนายน 2565 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2565 พบผู้ป่วยสะสม 1,395 ราย เสียชีวิต 33 ราย อำเภอที่พบผู้ป่วยสะสมมากที่สุด ได้แก่ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว 254 ราย รองลงมา ได้แก่ อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา 243 ราย และอำเภอบางปะกง 223 ราย จากการสำรวจความครอบคลุมการฉีดวัคซีนโควิด-19 จากระบบ MOPH Immunization Center ตั้งแต่วันที่ 5 เมษายน - 13 พฤศจิกายน 2565 จังหวัดฉะเชิงเทรา มีประชากรที่ได้รับวัคซีนเข็มที่ 1 ถึง เข็มที่ 5 เท่ากับร้อยละ 87.73, 76.25, 44.06, 8.82 และ 0.59 ตามลำดับ โดยอำเภอสนามชัยเขตมีจำนวนประชากรรวมทุกกลุ่มที่ได้รับวัคซีนโควิด-19 เข็มที่ 1 ถึงเข็มที่ 3 เท่ากับร้อยละ 79.45, 72.13 และ 22.65 ประกอบด้วยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ได้รับวัคซีนเข็มที่ 1 - 3 เท่ากับร้อยละ 95.63, 93.56 และ 63.36 ตามลำดับ ผู้สูงอายุได้รับวัคซีนเข็มที่ 1 - 3 เท่ากับร้อยละ

77.87, 66.48 และ 21.36 ตามลำดับ ผู้มีโรคประจำตัวได้รับวัคซีนเข็มที่ 1 - 3 เท่ากับร้อยละ 86.20, 77.78 และ 44.26 ตามลำดับ บุคลากรด่านหน้าได้รับวัคซีนเข็มที่ 1 - 3 เท่ากับร้อยละ 98.32, 95.64 และ 74.14 ตามลำดับ หญิงตั้งครรภ์ได้รับวัคซีนเข็มที่ 1-3 เท่ากับร้อยละ 100, 89.68 และ 33.78 ตามลำดับ และประชาชนทั่วไปกลุ่มอายุ 5 - 59 ปี ได้รับวัคซีนเข็มที่ 1 - 3 เท่ากับร้อยละ 78.49, 71.91 และ 38.14 ตามลำดับ ประชาชนทั่วไปกลุ่มอายุ 5 - 59 ปี 15,592 คน ร้อยละ 38.14 (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดฉะเชิงเทรา, 2565)

องค์การอนามัยโลกได้กล่าวถึงประสิทธิผลของวัคซีนโควิด-19 ไว้ ว่าคือ การลดความเสี่ยงจากการติดเชื้อหรือป่วยในกลุ่มที่ได้รับวัคซีน เปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่ได้รับวัคซีน ซึ่งขึ้นอยู่กับผลลัพธ์ว่าวัดประสิทธิผลต่อผลลัพธ์ใด ได้แก่ ลดการติดเชื้อหรือลดการป่วยที่มีอาการ หรือป้องกันการป่วยรุนแรงหรือต้องเข้า ICU หรือเสียชีวิต เป็นต้น รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคติดเชื้อ กล่าวถึงประสิทธิภาพวัคซีนและประโยชน์จากการฉีดวัคซีนโควิด-19 ว่าวัคซีนทุกตัวมีประสิทธิผลป้องกันการเสียชีวิตและป่วยหนักได้ จึงควรณรงค์ให้ประชาชนได้รับวัคซีน (Royal Thai Government, 2022) ในขณะที่สำนักงานสถิติแห่งชาติสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในการรับวัคซีน ในช่วงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2564 พบว่าสาเหตุที่ประชาชนไม่ต้องการวัคซีนเพราะกลัวผลข้างเคียง ไม่เชื่อมั่นว่าวัคซีนจะป้องกันได้ มีข้อจำกัดด้านร่างกาย สามารถป้องกันตัวเองได้ และไม่มีข้อมูลหรือข้อมูลไม่เพียงพอสำหรับการตัดสินใจ การวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร พบว่าความคาดหวังในประสิทธิผลส่งผลต่อการตัดสินใจฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญ (Chuenjai & Punturaumporn, 2022) ในจังหวัดสมุทรปราการ

พบว่าทัศนคติต่อโรคโควิด-19 ทัศนคติต่อประสิทธิภาพของวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 และทัศนคติต่อความปลอดภัยของวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 มีผลต่อการตัดสินใจฉีดวัคซีนของประชาชน (Kajhonlit & Panthuramphorn, 2021) เช่นเดียวกับอำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่พบว่าความครอบคลุมวัคซีนยังไม่ถึงร้อยละ 80 และลดลงในลำดับของการฉีดวัคซีนเข็มกระตุ้น ซึ่งสวนทางกับจำนวนผู้ป่วยโรคโควิด-19 ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การศึกษาประสิทธิผลของวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อศึกษาประสิทธิผลของวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการติดเชื้อโควิด-19 และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการเฝ้าระวังป้องกันและดูแลรักษาโรคโควิด-19 อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงมีความสำคัญเนื่องจากผลการศึกษาที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปกำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารจัดการเฝ้าระวังป้องกันและดูแลรักษาโรคโควิด-19 อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการติดเชื้อโควิด-19 อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการเฝ้าระวัง ป้องกัน และดูแลรักษาผู้ป่วยโรคโควิด-19 อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาประสิทธิผลของวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรูปแบบวิธีวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงคุณภาพ

และเชิงปริมาณ (Mix method) ผู้วิจัยดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการติดเชื้อโควิด-19 และประสิทธิผลของวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ของผู้มารับบริการโรงพยาบาลสนามชัย อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา เก็บข้อมูลระหว่างเดือนเมษายน 2565 ถึงกันยายน 2565 จากฐานข้อมูลผู้ป่วย MOPH โรงพยาบาลสนามชัยเขต มีวิธีดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ผู้มารับบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ที่โรงพยาบาลสนามชัยเขต อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ระหว่างเดือนเมษายน-เดือนกันยายน 2565 จำนวน 6,275 คน (โรงพยาบาลสนามชัยเขต, 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้มารับบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ที่โรงพยาบาลสนามชัยเขต อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 392 คน จากการสุ่มอย่างง่ายโดยสูตรของเครซี และมอร์แกน (Robert V.Krejcie & Earyle W.Morgan, 1970) แบ่งเป็นกลุ่มผู้ป่วยยืนยันโรคโควิด-19 (กลุ่มสังเกต) จำนวน 200 คน และกลุ่มผู้ไม่ป่วยด้วยโรคโควิด-19 (กลุ่มควบคุม) จำนวน 192 คน

เกณฑ์คัดเข้า (Inclusion criteria)

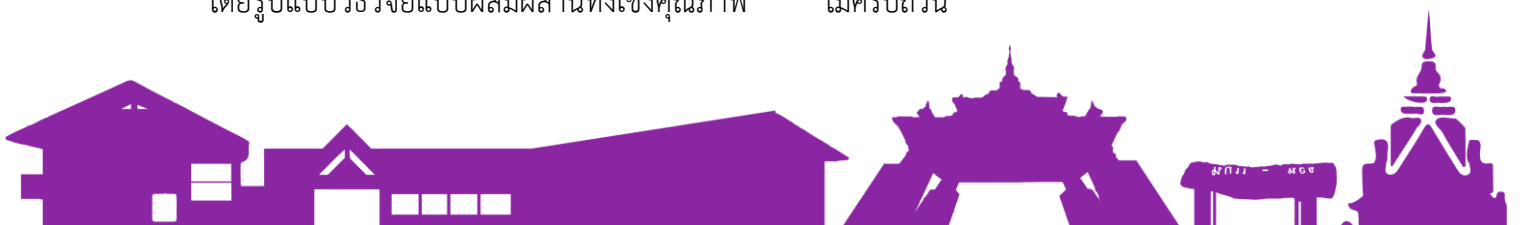
1) ผู้รับการฉีดวัคซีนโควิด-19 โรงพยาบาลสนามชัยเขต อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ระหว่างเดือนเมษายน 2565 ถึงเดือนกันยายน 2565

2) ผู้ป่วยโควิด-19 โรงพยาบาลสนามชัยเขต ระหว่างเดือนเมษายน 2565 ถึงเดือนกันยายน 2565

เกณฑ์คัดออก (Exclusion criteria)

1) ผู้รับการฉีดวัคซีนโควิด-19 ที่ไม่ใช่คนไทย

2) ผู้ป่วยโรคโควิด-19 ที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน

1.2 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกข้อมูลผู้ที่ได้รับการฉีดวัคซีนโควิด-19 (MOPH Immunization Center) ฐานข้อมูลผู้ป่วยโควิด-19 โรงพยาบาลสนามชัยเขต เลือกเฉพาะข้อมูลที่สนใจศึกษา ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนวัคซีนโควิด-19 ที่ได้รับ และประวัติการติดเชื้อโควิด-19 จำนวน 6 ข้อ ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

ระยะที่ 2 จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย การเฝ้าระวังป้องกันและดูแลรักษาผู้ป่วยโรคโควิด-19 อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้วยวิธีสนทนากลุ่ม (Focus group) มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. กำหนดประเด็นที่จะศึกษา ได้แก่
1) ข้อเสนอเพื่อเฝ้าระวังการป้องกันโรคโควิด-19
2) ข้อเสนอเพื่อการบริหารจัดการวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 และ 3) ข้อเสนอเพื่อการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคโควิด-19

2. กำหนดและคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มหรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จากตัวแทนบุคลากรโรงพยาบาลสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 166 คน คัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน ได้แก่ แพทย์ พยาบาล นักวิชาการ และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการดูแลผู้ป่วยและการเฝ้าระวังป้องกันโรคโควิด-19

3. กำหนดบุคลากรในการจัดการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย 1) ผู้ดำเนินการ (Moderator) คือ ผู้วิจัย 2) ผู้จดบันทึกคำสนทนา (Note taker) คือ ผู้ช่วยผู้วิจัย และ 3) เจ้าหน้าที่บริการทั่วไปเป็นผู้คอยดูแลอำนวยความสะดวก

4. จัดเตรียมเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และอุปกรณ์ในการบันทึกเสียง ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง MP3 จำนวน 2 เครื่อง เพื่อป้องกันการสูญหาย และจะทำให้เสียงมีความชัดเจน

5. สถานที่จัดประชุมสนทนากลุ่ม ณ ห้องประชุมโรงพยาบาลสนามชัยเขต วันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2565 ใช้ระยะเวลา 3 ชม.

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดฉะเชิงเทราตามรหัสโครงการวิจัย PH_CCO_REC 061/2565

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการติดเชื้อโควิด-19 โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

2. วิเคราะห์ประสิทธิผลของวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ด้วยสถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบโลจิสติกส์ (Multivariate logistic regression) โดยการวิเคราะห์แบบนำเข้า (Enter selection)

3. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มขนาดตัวอย่าง จำนวน 392 คน พบว่า เพศหญิง ร้อยละ 53.8 อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี ร้อยละ 37.0 สถานภาพโสดร้อยละ 51.3 การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 64.8 อาชีพส่วนใหญ่รับจ้างทั่วไป/พนักงานบริษัท ร้อยละ 49.5 จำนวนวัคซีนที่ได้รับส่วนใหญ่ได้รับ 3 เข็ม ร้อยละ 46.7

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการติดเชื้อโรคโควิด-19 ได้แก่ จำนวนวัคซีนที่ได้รับมีความสัมพันธ์ต่อการติดเชื้อโรคโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา และอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการติดเชื้อโรคโควิด-19 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยข้อมูลทั่วไปกับการติดเชื้อโรคโควิด-19 ของผู้รับบริการวัคซีนป้องกันโรคโควิด 19 (n = 392)

ปัจจัย	กลุ่มสังเกต (n = 200)		กลุ่มควบคุม (n = 192)		χ^2	df	p-value
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ			
เพศ					2.217	1	.136
ชาย	85	42.5	96	50.0			
หญิง	115	57.5	96	50.0			
อายุ					0.786	3	.853
≤ 30 ปี	78	39.0	67	34.9			
31-40 ปี	51	25.5	54	28.1			
41-50 ปี	40	20.0	39	20.3			
≥ 51 ปีขึ้นไป	31	15.5	32	16.7			
สถานภาพสมรส					0.519	2	.772
โสด	102	51.0	99	51.6			
คู่	56	28.0	49	25.5			
หม้าย/หย่า/แยก	42	21.0	44	22.9			
ระดับการศึกษา					2.079	3	.556
ต่ำกว่าปริญญาตรี	125	62.5	129	67.2			
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	64	32.0	54	28.1			
สูงกว่าปริญญาตรี	4	2.0	3	1.6			
ไม่ได้ศึกษา	7	3.5	6	3.1			
อาชีพ					1.640	3	.650
รับจ้าง/ พนักงานบริษัท	99	49.5	95	49.5			
ข้าราชการ/พนักงาน	41	20.5	37	19.3			
รัฐวิสาหกิจ							
นักเรียน/นักศึกษา/ ในปกครอง	55	27.5	53	27.6			
ไม่ได้ประกอบอาชีพ/ แม่บ้าน	5	2.5	7	3.6			
จำนวนวัคซีนที่ได้รับ					44.604	4	< .001*
จำนวน 1 เข็ม	39	19.5	18	9.4			
จำนวน 2 เข็ม	93	46.5	47	24.5			
จำนวน 3 เข็ม	62	31.0	121	63.0			
จำนวน 4 เข็ม	5	2.5	3	1.6			
จำนวน 5 เข็ม	1	0.5	3	1.57			

*p-value <0.05

3. ผลการศึกษาประสิทธิผลของวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การได้รับวัคซีน 2 เข็ม มีประสิทธิผลในการป้องกันโรคโควิด-19 เพิ่มขึ้น 1.31 เท่า (95%CI = 1.108- 1.631) และการได้รับวัคซีน 3 เข็ม มีประสิทธิผลในการป้องกันโรคโควิด-19

เพิ่มขึ้น 1.20 เท่า (95%CI = 1.945 - 2.231) เมื่อเปรียบเทียบกับ การได้รับวัคซีน 1 เข็ม สำหรับการได้รับวัคซีน 4 เข็ม และ 5 เข็ม ประสิทธิผลในการป้องกันโรคโควิด-19 ไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบกับ การได้รับวัคซีน 1 เข็ม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ของผู้รับบริการวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 (n = 392)

ปัจจัย	Univariable analysis			Multivariable analysis				
	Crude OR	95% CI		p-value	Adjusted OR	95% CI		p-value
		Lower	Upper			Lower	Upper	
จำนวนวัคซีนที่ได้รับ								
ได้รับวัคซีน 1 เข็ม		reference group						
ได้รับวัคซีน 2 เข็ม	1.002	1.011	2.014	<0.001	1.311	1.108	1.631	< .001
ได้รับวัคซีน 3 เข็ม	1.010	1.011	2.082	<0.001	1.200	1.945	2.231	< .001
ได้รับวัคซีน 4 เข็ม	1.013	0.471	2.130	0.911	-	-	-	-
ได้รับวัคซีน 5 เข็ม	0.435	0.242	1.811	0.232	-	-	-	-

p-value < .05

4. ผลการศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายการเฝ้าระวังป้องกันและดูแลรักษาผู้ป่วยโรคโควิด-19 อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการสนทนากลุ่มสรุปข้อเสนอแนวทาง ดังนี้

1) ดำเนินการเร่งรัดการเพิ่มความครอบคลุมของวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 สำหรับเข็มกระตุ้นในทุกกลุ่มอายุ และทุกกลุ่มเป้าหมายให้มากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งจะสามารถลดการแพร่ระบาดของโรค ลดภาวะแทรกซ้อน และลดอัตราเสียชีวิตของผู้ป่วยโรคโควิด-19

2) พัฒนาระบบการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 โดยมุ่งเน้นการเข้าถึงบริการให้สะดวกในการเดินทาง รวดเร็วในการให้บริการทั้งในส่วนระบบการนัดและการเข้ารับบริการ รวมถึงการสร้างเชื่อมั่นให้กับประชาชน โดยจัดระบบเฝ้าระวังติดตามอาการภายหลังได้รับวัคซีนโควิด-19 ทั้งระบบเฝ้าระวังเชิงรับ ระบบติดตามความปลอดภัยเชิงรุก และการเฝ้าระวังกลุ่มอาการ

ที่อาจเกี่ยวข้องกับการได้รับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19

3) มุ่งเน้นการบูรณาการความร่วมมือจากภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมถึงแนวทางการดูแลผู้ป่วยทั้งที่ไม่มีอาการ มีการอาการไม่รุนแรงและมีอาการรุนแรง และเร่งรัดการประชาสัมพันธ์เพื่อการเข้ารับวัคซีนที่สามารถลดความรุนแรงของภาวะความเจ็บป่วยจากโรคโควิด-19 อย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

ผลการศึกษาประสิทธิผลของวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า จำนวนวัคซีนที่ได้รับมีความสัมพันธ์กับการติดเชื้อโรคโควิด-19 และสำหรับปัจจัยด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษาและอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับการติดเชื้อโรคโควิด-19 และการได้รับวัคซีน 2 เข็ม

มีประสิทธิภาพในการป้องกันโรคโควิด-19 เพิ่มขึ้น 1.31 เท่า และการได้รับวัคซีน 3 เข็ม มีประสิทธิภาพในการป้องกันโรคโควิด-19 เพิ่มขึ้น 1.20 เท่าเมื่อเปรียบเทียบกับ การได้รับวัคซีน 1 เข็ม สำหรับการได้รับวัคซีน 4 เข็ม และ 5 เข็ม พบว่า ประสิทธิภาพในการป้องกันโรคโควิด-19 ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของภาสกร ศรีทิพย์สุโข และคณะ (2565) ที่ศึกษาประสิทธิผลของวัคซีนโควิด-19 ในประเทศไทย กรณีศึกษาในสถานการณ์จริง (ปีที่ 1) ที่พบว่าประสิทธิผลการป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 สายพันธุ์เดลต้าหลัง 14 วันที่ได้รับวัคซีน 2 เข็ม อยู่ในเกณฑ์ดีพอใช้คือร้อยละ 67 และประสิทธิผลการป้องกันการติดเชื้อจะสูงขึ้นอย่างมากเป็นร้อยละ 92 หลังฉีดกระตุ้นเข็มที่ 3 และการศึกษาของสุเมธรัตน์ ขนอมและเฉลียว ผจญภัย (2566) ศึกษาประสิทธิผลของวัคซีนโควิด-19 ในการป้องกันการติดเชื้อและภาวะปอดอักเสบจากการติดเชื้อของอำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่พบว่าผู้ได้รับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 เมื่อเทียบกับที่ไม่ได้รับวัคซีนโควิด-19 มีการติดเชื้อไม่แตกต่างกัน สำหรับประสิทธิผลในการลดภาวะการเกิดปอดอักเสบพบว่า การได้รับวัคซีน 3 เข็ม มีโอกาสลดการเกิดปอดอักเสบได้ร้อยละ 59.6 การได้รับวัคซีน 2 เข็มมีโอกาสลดการเกิดปอดอักเสบได้ร้อยละ 49.6 ทั้งนี้ อาจเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการได้รับวัคซีนโควิด-19 เข็มที่ 2 และเข็มที่ 3 มากกว่าเข็มที่ 4 และเข็มที่ 5 รวมทั้งทุกภาคส่วนปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคอย่างเคร่งครัด จึงมีผลต่อการป่วยด้วยโรคโควิด-19

ดังนั้นจากการศึกษาสรุปได้ว่า การได้รับวัคซีนเข็มกระตุ้นในเข็มที่ 2 และเข็มที่ 3 มีประสิทธิภาพในการป้องกันโรคโควิด-19 เพิ่มขึ้น และการฉีดวัคซีนเข็มกระตุ้นในเข็มที่ 4 และ 5 ไม่พบความแตกต่างในการป้องกันโรคโควิด-19 ซึ่งผลการศึกษานำไปกำหนดนโยบาย และวางแผนการบริหารจัดการเฝ้าระวังป้องกัน

และดูแลรักษาโรคโควิด-19 อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยคืนข้อมูลแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเร่งรัดเพิ่มการครอบคลุมวัคซีนเข็มที่ 2 และเข็มที่ 3 ในประชาชนทุกกลุ่มอายุเพื่อลดอัตราป่วยและการติดเชื้อโรคโควิด-19 รวมทั้งสามารถกำหนดแนวทางการเฝ้าระวังป้องกันโรคให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไปในอนาคต

ข้อจำกัดของการวิจัย

การศึกษาประสิทธิผลของวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 มีข้อจำกัดในการศึกษา ได้แก่ จำนวนวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 เข็มกระตุ้นที่ได้รับการสนับสนุนจากส่วนกลางที่มีจำนวนลดลงและการกำหนดขอบเขตของผู้ได้รับวัคซีนเข็มกระตุ้นอาจส่งผลกระทบต่อจำนวนผู้ได้รับวัคซีนเข็มกระตุ้นในลำดับที่ 4 และ 5

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้
 - 1.1 ผลการศึกษาวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
 - 1.2 ควรมีการเผยแพร่ผลการศึกษาแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในอำเภอสนามชัยเขตได้รับทราบ และตระหนักถึงการรับวัคซีนเพื่อป้องกันโรคโควิด-19
2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรมีการศึกษาเพื่อติดตามประสิทธิผลในการป้องกันโรคโควิด-19 ภายหลังจากได้รับวัคซีน เป็นระยะ 6 เดือนถึง 1 ปี
 - 2.2 ควรมีการศึกษาพฤติกรรมสุขภาพ การดูแลตนเองหลังได้รับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 เข็มกระตุ้นครบ 3 เข็มในประชาชนอำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค. (2565). *แนวทางการให้วัคซีนโควิด 19 ในสถานการณ์การระบาดปี 2564 ของประเทศไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัท ทีเอส อินเตอร์พรินทร์ จำกัด.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ภาสกร ศรีทิพย์สุโข และคณะ. (2565). *ประสิทธิผลของวัคซีนโควิด-19 ในประเทศไทย: การศึกษาในสถานการณ์จริง (ปีที่ 1)*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุมลรัตน์ ขนอม และเฉลียว ผจญภัย. (2566). *ประสิทธิผลของวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ในการป้องกันการติดเชื้อและภาวะปอดอักเสบจากการติดเชื้อของอำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช*. *วารสารสุขภาพและการศึกษา*, 39(1), 46-57.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดฉะเชิงเทรา. (2565). *เอกสารประกอบการตรวจราชการและนิเทศงานกรณีปกติ กระทรวงสาธารณสุข รอบที่ 2 ปีงบประมาณ 2565*. เข้าถึงได้จาก <https://drive.google.com/drive/folders/1aTdHUR2fLawr1WNjrP1fdgwf3uyODMmq> (13 มกราคม 2566)
- Chuenjai, K. & Punturaumporn, B. (2022). *Factors affecting the decision to vaccinate against Coronavirus (COVID-19) of the population in Bangkok*. Retrieved from <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/twin-9/6214154037.pdf>. (10 May 2022)
- Kajhonlit, B. & Panthuramphorn, B. (2021). *Factors affecting the decision making on Covid-19 vaccination among the population in Samutprakam province*. Retrieved from <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/sun18/6214070058.pdf>. (10 May 2022)
- Royal Thai Government. (2022). *Press release on the 2019 coronavirus infection situation*. Retrieved from <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/41538> (28 April 2022)

